

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin Durum Analizlerinin Öğrenci Algısı ile Değerlendirilmesi

Salih Börteçine AVCI (*)

Fethullah UÇAN (**)

Ömer Sıddık BUDAK (***)

Farhoud FARAJOLLAHİ (****)

Özet: Ülkemizde son 10 yıllık dönemde üniversitelerin sayısı hızla artış göstermiştir. Bu artışla doğru orantılı olarak iktisadi ve idari bilimler fakültelerinin (İİBF) sayıları da artmıştır. Bu artış özellikle ülkemizin doğu bölgelerinde hizmet veren İİBF'ler açısından ciddi bir rekabetin oluşmasına da neden olmuştur. Rekabetçi ortamda ayakta kalabilmenin yolu ise stratejik öngörülerde bulunarak farklılık oluşturmakla mümkün olabilmektedir. Stratejik öngörülerde bulunabilmenin yolu ise yükseköğrenim kurumlarının mevcut durumunun analiz edilmesinden geçmektedir. Bu çalışma ile yükseköğrenim kurumları içerisinde hacim olarak önemli bir yeri olan İİBF'lerin stratejik planlamaları için öngörü sağlayacak durum değerlendirmeleri SWOT analizi yöntemiyle yapılmaya çalışılmıştır. Bu analiz ile güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditleri genel olarak değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmenin her bir boyutunun gerçekçi bir şekilde ortaya konulabilmesi için, üniversitelerin en önemli çıkar grubu olan öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda, Atatürk Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinde öğrenim gören 526 İİBF öğrencisine, beşli likert ölçeği ile hazırlanmış bir anket uygulanmıştır. Sonuçlar istatistiki analize tabi tutularak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Planlama, SWOT Analizi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

The Assessment of Situation Analysis of Faculties of Economics and Administrative Sciences by Student Perception

Abstract: The number of the FEAS has increased substantially in parallel to the increase in the number of universities in the last ten years in Turkey. This rapid increase in the number of the FEAS has led to a serious competition between the faculties especially located in the eastern regions of Turkey. The way to survive in a competitive environment is to possibly create differences by making strategic foresight. In this context, it is needed to analyze of the present situation of higher education institutions to have strategic foresight. In this study the current situation assessment that will provide insight for strategic planning of The Faculty of Economics and Administrative Sciences that have an important place in higher education institutions has been analyzed by the

*) Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (e-posta: savci@atauni.edu.tr)

**) Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (e-posta: fethullah.ucan@atauni.edu.tr)

***) Öğr. Gör., Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Meslek Yüksekokulu (e-posta: omersiddikbudak@hotmail.com)

****) Y. Lisans Öğr., Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi (e-posta: xfarhood@yahoo.com)

using the main principles of SWOT analysis. It is intended to evaluate the strengths, weaknesses, opportunities and threats of Faculty of Economics and Administrative Sciences in Turkey with this method. In order to put forward a realistic assessment of each dimension of this analysis, it is asked the views of students who are the most important interest group of universities. In this context, five-point Likert scale was applied to 526 students of Ataturk University, Erzurum Technical University and Kafkas University Faculty of Economics by preparing a questionnaire. Suggestions were made by subjecting result to statistical analysis

Keywords: *Strategic Planning, SWOT Analysis, Faculty of Economics and Administrative Sciences*

Giriş

Ülkemizde son yıllarda her kente bir üniversite öngörüsü ile çok sayıda üniversite açılmıştır. Açılan üniversitelerin özellikle köklü üniversitelerle kıyaslanabilir hizmet üretebilmeleri ve nitelikli öğrenci bulabilmesi yada yetiştirilebilmesi için rekabetçi bir yapıya bürünebilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Hatta köklü üniversiteler için bile bu konu büyük bir önem taşımaktadır.

Üniversitelerin bu rekabetçi ortamda hayatta kalabilmeleri biyolojik türlerde olduğu gibi çevrenin beklentilerine uyum sağlayabilmeleri ile mümkün olmaktadır. Oluşan bu rekabetçi çevreye uyum sağlayamayan üniversite fakültelerinin yaşamlarını sürdürmeyeceklerini söylemek pek de yanlış olmayacaktır.

Üniversitelerin hayat mücadelelerinde, fakülte özelinde girişimde bulunması büyük bir öneme sahiptir. Özellikle mevcut üniversitelerin çoğunda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin olduğu düşünüldüğünde öncelikli olarak bu fakültelerin rekabetçi pozisyonlarının gündeme alınması ve geliştirilmeye çalışılması gerekmektedir.

Fakültelerin rekabetçi yapıda uzun dönemde yaşamlarını sürdürebilmesi için rekabet üstünlüğü ile değer yaratan stratejiler oluşturması gerekmektedir (Ülgen ve Mirze, 2013). Bu bağlamda sürdürülebilir rekabet üstünlüğü ile hizmetlerin devam ettirilebilmesi stratejik planlamalar ile anlam kazanacaktır.

Stratejik planların çok boyutlu bir bakış açısı ile değerlendirilmeye ihtiyacı vardır. Özellikle bu boyutlardan en önemlisi ve hatta öncelikli olarak yapılması gerekeni mevcut durum analizinin yapılmasıdır. Stratejik plana başlanmadan önce işletme içi ve işletme dışı unsurların ele alınması literatürde genel kabul edilen bir görüştür. Mevcut durum analizinde güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditlerin ele alındığı SWOT analizi bu konuda yaygın olarak kullanılan araçlardan biridir.

Bu çalışma ile özellikle ülkemizin doğu bölgesinde bulunan üniversiteler için İİBF özelinde SWOT analizi yapılmıştır. Ancak SWOT analizinin çok boyutlu bir bakış açısı ile yani fakültelerin tüm çıkar gruplarının katılımı ile oluşturulması büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda mevcut çalışma yalnızca öğrenci bakış açısını baz alan bir SWOT

analizini hedeflemiştir. Çalışmanın konusunu oluşturan Atatürk Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinden rastgele seçilen İİBF öğrencileri ile beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış bir anket yapılarak, fakültelerin güçlü yönleri, zayıf yönlerini çevresel fırsat ve tehditleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada SWOT analizini oluşturan her bir faktör derecelendirmeye tabi tutularak ön plana çıkan unsurlarla değerlendirilmelerde bulunulmuştur.

I. İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri için Stratejik Yönetimin Önemi

Üniversitelerde rekabet gösteren İİBF'lerin belirli müfredata bağlı olmaları nedeniyle değişim ve dönüşüm kabiliyetleri zayıftır. Bu nedenle değişen durumlara karşı uyum yeteneği kolay olmayacaktır. Değişen çevresel mekanizmaların tehdidi altında varlığını sürdürmeye çalışan kurumların ancak değişen çevre şartlarına uyarlanabilir şekilde gelişmeler göstererek hedeflerine ulaşmanın kolaylaşacağını söylemek gerekir. Bu değişimleri hızlı bir şekilde gösterebilmenin yolu ise stratejik öngörülere sahip bir yönetim anlayışı ile hareket etmekten geçmektedir. (Barca, 2015)

Artan üniversite sayısı ile birlikte rekabet üstünlüğü bulunmayan ve verimliliği azalan fakültelerin hem kalite anlamında hem de akademik gelişim açısından her geçen gün arka sıralara düşeceği ve belki de kapanma riski ile karşı karşıya kalacağından hareketle stratejik planlarla hareket eden bir yönetim anlayışının önemi gittikçe artmaktadır.

Üniversitelerin bir kamu kuruluşu olduğu düşünüldüğünde hali hazırda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu da kamu kurumları için "Stratejik Planlama"nın planlı hizmet sunumunda, politika geliştirilmesinde, belirlenen politikaları somut iş programlarına ve bütçelere dayandırılması konusunda temel bir araç olarak kullanılması gerekliliğini vurgulamaktadır. Bunun yanında Kalkınma Bakanlığı DPT Müsteşarlığı tarafından "Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu" nun hazırlanması ile kamu idarelerine stratejik planlama sürecinde ön görüleri sağlamaktadır (Gürer, 2006:101-102).

Fakültelerin geleceğe yönelik projeksiyonlar sunabilmeleri ve bu projeksiyonları gerçekleştirecek amaç ve hedeflerin belirlenmesinde etkin bir araç olan stratejik planlama fakültelerin hem kendi durumunun hem de dış çevresinin tanımlanmasını ve analizini öngören ve sonuçlara göre strateji ve aksiyon planları oluşturulmasını sağlayan önemli bir araçtır (Saran, 2004).

Bir kurumun amacına ulaştıracak yollar olarak da tanımlanan strateji, kurumlara yön vermek amacıyla, kuruluşların sürekli analiz edilerek amaçlarının belirlenmesi, faaliyetlerinin yeniden planlanmasında gereken araç, gereçlerin düzenlenmesi süreci olarak da tanımlanmaktadır (Odabaş, 2004, Bakar, 2008, Kırılmaz, 2013).

Stratejik yönetim, kuruluşların kendilerini istedikleri noktaya taşıyacak yere ulaşmak amacıyla yapılacak işlerin planlanması, örgütlenmesi, koordinasyonu ve kontrol edilmesi sürecidir (Dinçer, 1998).

Stratejik yönetim; kuruluşların önceden oluşturdukları hedeflere ulaşmak için, ürettikleri politikalar, izledikleri yollar ve yaptıkları planlamalar ile kurumsal yönetim ve uygulama aşamalarının bütünü oluşturur (Gürses, 2010).

Stratejik yönetim esasında kuruluşların iç ve dış çevre analizlerinin yapılması suretiyle gelecekte kendilerini görmek istedikleri yerin belirginleşmesini sağlayan etkin bir yönetim mekanizmasıdır.

Üniversiteler öğrencilerin ve buldukları şehir halkının beklentilerini karşılamak maksadıyla yönetim disiplininin uzun vadeli yansıması olan stratejik yönetim sürecini strateji daire başkanlıkları bünyesinde uygulamaktadır. Stratejik yönetim katılımcılık ve şeffaflık anlayışı ile planla, uygula, kontrol et ve iyileştir döngüsü içerisinde çalışan bir mekanizmadır (Kırılmaz, 2014).

II. SWOT Analizi

Stratejik planlama sisteminin ilk adımı olarak, kurum yöneticileri şirketin potansiyelini maksimum seviyede kullanmasını sağlamada etkili olacak stratejik faktörlerin tanımlanması ve gelişimiyle işe başlamalıdır. Her şirket dinamik bir çevreyle karşı karşıya olduğu için, stratejik bir faktörün göreceli önemi de sürekli değişecektir. Bu stratejik faktörler listesi küçük ya da orta ölçekli bir işletmede asıl stratejik plan için çıkış noktası olarak kullanılabilir. En büyük avantajı küçük ve orta ölçekli işletmelerin yöneticilerinin farklı yönetim alanlarını incelemelerine, kurum çerçevesi içindeki sinerjiyi kavramalarına ve buna uygun eylemlerde bulunmalarına yardımcı olmasıdır. Bir şirketteki iyi gelişmeler iş yönetiminin çevresiyle doğru etkileşiminin sonucudur. Bu ortam ya iç ya da dış nitelikte olabilir. Bu bakımdan başarılı bir şekilde faaliyette bulunmak için, şirketin gelecek hedeflerini güçlü yönlerine odaklanması ve şirketin zayıflıklarıyla alakalı eğilimlerden uzak durmaları gerekmektedir. Kendi içindeki güçlü ve zayıf yönlere yanıt vermek dolayısıyla stratejik yönetim sürecinin temel bir bileşenidir.

Fakat başarıya ulaşmanın tek yolu kişilerin dış çevreden kaynaklı fırsat ve tehditlere aşına olmasından geçer (Houben, G. et al., 1999).

Stratejik planın hazırlanmasında kurumların mevcut durumlarını belirlemeleri büyük bir önem taşımaktadır. Mevcut durumun belirlenmesinde üç analiz kullanılmaktadır (Ülgen ve Mirze, 2013):

- SWOT Analizi
- Performans Güçleri Analizi
- Denge Analizi

SWOT analizi 1970'lerde iş yönetimi alanında kullanılırken daha sonraları pek çok alanda yapılan mevcut durum analizlerinde ve planlamalarda da kullanılır hale gelmiştir. Organizasyonlarda stratejik kararların alınmasında önemli faktörlerin belirlenmesi ve

başarıya yönelik değerlendirmelerin oluşturulabilmesi için kullanılan SWOT analizi kurumlar için mevcut durum değerlendirmelerinin yapılarak güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi ile çevre şartlarının değerlendirilerek fırsat ve tehditlerin belirlenmesini amaçlar (Cebecioğlu, 2006; Demir ve Yılmaz, 2010).

Esasında SWOT analizinde kuruluşların planlama yaparken ihtiyaç duydukları bilgilerin elde edilmesi amaçlanır (Uçar ve Doğru, 2005). Şekil 1.1 de görüldüğü üzere SWOT analizini oluşturan güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditleri açıklamak gerekirse (Ülgen ve Mirze, 2013):

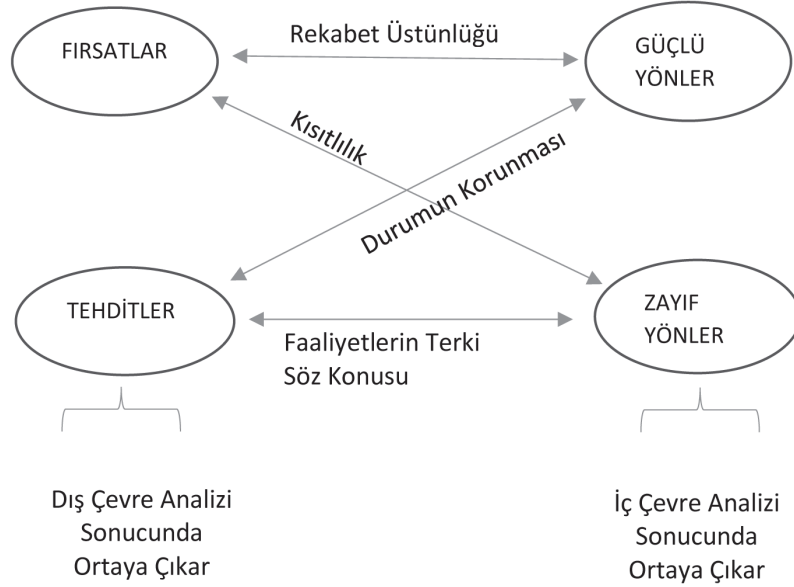
Güçlü yönler ile birlikte işletmenin mevcut iç çevresinin analizi sonucu ortaya çıkan ve rakiplerine karşı üstünlük sağlayabilen varlık ve yetenekler belirlenir.

Zayıf yönler ise yine işletmenin sahip olduğu varlık ve yeteneklerinin rakiplerine göre güçsüz ve zayıf olduğu durumların belirlenmesine imkan tanır. Her işletmenin zayıf yönleri olabilir ama burada dikkat edilmesi gereken husus bu zayıflıkların işletmenin yaşam fonksiyonlarını tehlikeye atacak boyuta ulaşmasına engellemeye çalışmaktır çünkü işletmeler stratejilerini zayıflıklar üzerine kuramaz.

Fırsatlara bakılacak olursa burada kurumun dış çevresinin analizi sonucu kuruma olumlu sonuçlar oluşturabilecek faktörler belirlenir. Kurumun yakın ilişkilerde bulunduğu çevrede müşteriler, rakipler, tedarikçiler, ikame mallar ve potansiyel rakipler arasında karşılıklı ilişkiler sürekli değişim göstermektedir. Bu bakımdan bu değişimlerin iyi takip edilmesi fırsatların ortaya çıkarılabilmesi açısından önem taşımaktadır. Tam da bu noktada girişimci ve gözlem yeteneğine sahip yöneticilerin önemi ortaya çıkmaktadır.

Tehditler ise işletmenin varlığını devam ettirmesine engel olabilecek veya pazarda rekabet üstünlüğünü zayıflatacak uzak veya yakın çevredeki değişimler sonucu meydana gelen ve işletme için istenmeyen durumları ele alır. İşletmeler sürekli çevresel faktörlerin tehdidi altındadır. Strateji sahibi işletmeler bu tehditlere karşı proaktif yaklaşımlar sergilemek durumundadır.

İşletmenin durum analizinde kullanılan ikinci analiz ise performans güçleri analizidir. Performans güçleri analizinde ilk aşamada analize konu olacak alan seçilir. Daha sonra işletmenin genelinde, belirli bir departman yada işteki performans ile ilgili sınırlar belirlenerek seçilen alandaki performansı etkileyen itici ve engelleyici unsurlar belirlenir. Bu unsurlar iç ve dış çevresel faktörlerden oluşabilir. İtici unsurlar performansı yükselten faktörler olarak, engelleyici unsurlar ise performansı düşüren unsurlar olarak belirlenerek kurumun nasıl bir durumda olduğu belirlenir (Ülgen ve Mirze, 2013).

Şekil 1.1. SWOT Analizinde olası Kombinasyonlar (Ülgen ve Mirze, 2013, s.164)

Denge analizinde performans güçlerine benzer bir yol takip edilir. İşletmenin çevresel unsurlarının ve sahip olduğu yeteneklerinin işletme üzerindeki etkileri göreceli olarak belirlenerek durum analizi yapılır. Burada analizi yapılacak unsuru dengede tutmaya neden olan faktörler belirlenir. Analiz yapılan unsurun mevcut durumunu aşağı yöne doğru çekmeye çalışan faktörlere azaltan faktörler, unsurun mevcut durumunu yukarı doğru iten faktörlere ise yükselten faktörler denir. Denge analizi işletmenin dış çevre elemanları ele alınarak yapılabildiği gibi iç çevre elemanları ele alınarak da yapılabilir (Ülgen ve Mirze, 2013).

III. Metodoloji

Bu çalışmada üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin stratejik planlamalarında kullanabilecekleri ilk verilerin toplanabilmesi için mevcut durum değerlendirme aracı olarak SWOT analizi yapılmıştır. Yapılan analiz için verilerin toplanacağı kitle olarak üniversitelerin hizmet alan kitle açısından en büyük paydaşı olan öğrenciler seçilmiştir. İlk elden hizmeti alan öğrencilerin fakültelerin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri ile ilgili algıları bu çalışmayı yönlendiren temel bir niteliğe sahip olması açısından önemlidir.

A. Çalışmanın Amacı

Ülkemizde genelinde öğrenci potansiyeli bakımından ilk sıralarda yer alan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin stratejik planlarının oluşturulması esasında bir zorunluluk

oluşturmaktadır. Öğrenci yoğunluğu nedeniyle gelecekte tercih edilme sırası bakımından ilk sıralarda yer almak isteyen fakültelerin rekabetçi ve sürdürülebilir hizmetler sunabilmeleri açısından bu konu önemli bir yere sahiptir. Stratejik planların oluşturulmasında yapılacak mevcut durum değerlendirmeleri fakültelerin nerede olduğunu göstermesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Çünkü mevcut şartlarını değerlendirmeden geleceğe yönelik oluşturulacak hedefler bir anlam ifade etmeyecektir.

Bu çalışma ile amaçlanan ülkemizin Doğusunda yer alan İİBF'lerin oluşturacakları stratejik planlamalarında öngörü sağlayacak mevcut durum analizlerinde kullanılacak kriterleri belirlemektir. Özellikle bu kriterlerden hangilerinin daha önemli olduğu, hangilerinin önemsiz olduğu ile ilgili öğrenci değerlendirmeleri ayrı bir bakış açısı sağlayacaktır.

B. Ana Kütle ve Örneklem

Yapılan bu çalışma Atatürk Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesinde bulunan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerini kapsamaktadır. Büyüklükleri itibariyle araştırmanın yapılacağı öğrenciler, fakültelerden büyüklükleri nispetinde olasılıklı örnekleme metoduyla seçilmiştir. Öğrencilerin anketi doldururken isimlerinin istenmemesi ve özellikle de boş zamanlarında anketleri doldurmalarının sağlanması ile daha objektif değerlendirmeler yapılmasına gayret edilmiştir.

Tablo 3.1'deki demografik faktörlere bakıldığında araştırmamızın örnekleminin %42,4'ünü Atatürk Üniversitesi İİBF öğrencileri, %37,3'ünü Erzurum Teknik Üniversitesi ve %20,3'ünü ise Kafkas Üniversitesi öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin erkek (%51,9) ve kadın (%48,1) olarak birbirlerine yakın sayıda olmalarına da gayret edilmiştir.

Tablo 3.1: Demografik Faktörler

<i>Cinsiyet</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Üniversite</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>
Erkek	273	51,9	Atatürk Üniversitesi	223	42,4
Kadın	253	48,1	Erzurum Teknik Üniversitesi	196	37,3
Toplam	526	100	Kafkas Üniversitesi	107	20,3
			Toplam	526	100
<i>Bölüm</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>	<i>Öğretim Şekli</i>	<i>Frekans</i>	<i>%</i>
İşletme	143	27,2	1.Öğretim	237	45,1
İktisat	285	54,2	2.Öğretim	289	54,9
Kamu Yönetimi	98	18,9	Toplam	526	100
Toplam	526	100			

C. Analiz ve Bulgular

Çalışmamızın konusunu oluşturan SWOT analizi, yapılan literatür değerlendirmeleri ışığında dört faktör itibariyle adım adım ele alınmıştır. Öncelikle bir İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin içsel güçlü yönlerinin, zayıf yönlerinin neler olduğu, ardından da dış değerlendirme olarak fırsatlar ve tehditlerin neler olduğu literatür araştırmasıyla, ardından stratejik plana sahip olan yurt dışı ve yurt içi üniversiteler bağlamında yapılan değerlendirmelerle belirlenmeye çalışılmıştır.

Daha sonra fakültelerde uzun yıllar yöneticilik yapmış akademisyenlerin değerlendirmeleri ışığında bu faktörler revize edilmiştir. Son olarak da öğrencilerin bu faktörlerden hangilerini önemli gördüklerinin belirlenebilmesi açısından 5'li likert ölçeğine dönüştürülerek anket haline getirilmiştir. Her bir faktörün önem düzeyinin belirlenmesine yönelik anket cevapları 1: Hiç önemli değil, 2: Önemsiz, 3: Kararsızım, 4: Önemli ve 5: Çok önemli olacak şekilde oluşturulmuştur.

Analizlerin geçerliliğini ve güvenilirliğini arttırmak için ilk olarak 50 öğrenci ile pilot bir çalışma yapılmıştır. Bu pilot çalışmadan elde edilen veriler ön teste tabi tutulmuştur. Yapılan ön test sonucunda elde edilen istatistik sonuçlar ışığında sorular tekrardan incelenerek revize edilerek araştırma için uygunluğu sağlanmıştır.

Toplamda 600 anket sahaya gönderilmiş ancak bunlardan 550 tanesi geri dönmüş, bu anketlerden 24 tanesi ise rastgele doldurulduğunun belirlenmesi ile araştırmadan çıkarılmıştır. SPSS 20.0 programı vasıtasıyla yapılan analiz sonucunda geçerlilik analizine göre soruların kendi faktörlerine yüklendiği tablo 3.2'ye göre belirlenmiştir.

Güvenilirlik analizi sonuçlarına göre cronbach's alpha değerlerine bakıldığında ise; güçlü yönler için soruların 0,898, zayıf yönler için soruların 0,892, fırsatlara ait soruların 0,868 ve tehditlere ait soruların 0,911 şeklinde değerler aldığı görülmüştür. Bu değerler literatür tarafından kabul edilen değerler arasında yüksek bir güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur (Nunnally, 1978).

Tablo.3.2. Faktör Analizi Sonuçları

	Faktörler			
	Güçlü Yönler ($\alpha=0,898$)	Zayıf Yönler ($\alpha=0,892$)	Tehditler ($\alpha=0,911$)	Fırsatlar ($\alpha=0,868$)
G1	,691			
G2	,718			
G3	,773			
G4	,663			
G5	,650			
G6	,682			
G7	,727			
G8	,745			
G9	,497			
G10	,542			

G11	,680			
G12	,568			
G13	,573			
Z1		,472		
Z2		,511		
Z3		,643		
Z4		,640		
Z5		,647		
Z6		,700		
Z7		,640		
Z8		,671		
Z9		,674		
Z10		,715		
Z11		,688		
Z12		,549		
Z13		,524		
Z14		,591		
F1				,636
F2				,652
F3				,546
F4				,642
F5				,660
F6				,533
F7				,630
F8				,492
F9				,542
T1				
T2			,554	
T3			,663	
T4			,683	
T5			,682	
T6			,671	
T7			,658	
T8			,593	
T9			,615	
T10			,683	
T11			,703	
T12			,734	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.				,944
Bartlett's Test of Sphericity				
Approx. Chi-Square				2934,611
df				66
Sig.				,000

Ankete katılan öğrencilerinin verdiği cevaplara göre SWOT analizinde olması gereken güçlü yönler önem dereceleri ile birlikte Tablo 3.3’de verilmiştir.

Tablo 3.3: Güçlü Yönlerle İlgili Öğrencilerin Algısal Değerlendirmeleri

Faktör = Güçlü Yönler						
No	Başlık	Farklılık Analizi Sonucu		Genel Ort.	Std.Sp.	Derece
		χ	Sig.			
G1	Uluslararası standartlara sahip olması	2,404	0,301	4,192	1,168	4
G2	Eğitimin teorik anlamda kalitesi	9,694	0,008	4,143	1,108	6
G3	Eğitimin uygulama anlamında kalitesi	15,777	0,000	4,283	1,100	3
G4	Önerdiği ders kitapları ve sistematik eserlerin kalitesi	2,310	0,315	4,040	1,058	9
G5	Bilimsel öğrenci kulüplerinin işleyişi	0,956	0,620	3,605	1,290	12
G6	Ulusal konferansların gerçekleştiriliyor olması	9,462	0,009	3,899	1,203	11
G7	Lisanslı devlet sınavlarına hazırlık imkânı	6,699	0,035	3,975	1,229	10
G8	Fakültelerinin, ülkenin tüm kesimlerine hitap ediyor olması	6,133	0,047	4,127	1,142	7
G9	Birinci ve ikinci öğretimde esnek bir eğitim görebilme imkânı	10,985	0,004	4,044	1,116	8
G10	Uzaktan eğitim faaliyetleri	0,541	0,763	3,067	1,411	13
G11	Yüksek lisans ve doktora programlarının olması	5,353	0,069	4,352	1,010	1
G12	Kampüs alanının büyümeye elverişli olması	5,937	0,051	4,335	1,038	2
G13	Genç ve dinamik eğitim kadrosuna sahip olması	14,699	0,001	4,181	1,116	5
Güçlü yönlerle ilişkin genel ortalama				4,019		

4,352 ortalama değeri ile “Yüksek lisans ve doktora programlarının olması” güçlü yönlerin en önemlisi olarak görülmektedir. Doğunun en köklü üniversitelerinden olan Atatürk Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesi bu konuda ihtiyaçlara cevap verebilmektedir. Özellikle Atatürk Üniversitesi mevcut öğretim elemanı potansiyeli ile sadece kendi mevcut öğrencileri için değil çevre illerde açılan yeni üniversitelerdeki öğrenciler içinde yüksek lisans, doktora eğitimi hizmeti sağlayabilmektedir. Genel anlamda düşünüldüğün-

de üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programları üniversiteler için stratejik boyutta avantaj sağlayabilmektedir. Açılan yeni üniversitelerle birlikte ortaya çıkan akademisyen açığı İİBF öğrencileri için alternatif bir iş olanağı olarak görülmeye başlanmıştır. Bu bakımdan akademisyenliğe giden yolda yüksek lisans ve doktora programları bu ihtiyacın karşılanması açısından önemli bir üstünlük olarak görülmektedir.

İkinci önem derecesi yüksek olan madde 4,335 ortalama ile “*Kampüs alanının büyüme elverişli olmasıdır*”. Artık günümüzde üniversiteler oldukça fazla sayıda öğrenciye hizmet verir duruma gelmişlerdir. Buda üniversitede okuyan öğrenci nüfusunun giderek artmasına neden olmaktadır. Uzun vadeli büyümeyi hedefleyen üniversiteler için kampüs alanının stratejik hedeflere müsait olması gerekir. Kampüs alanı, hem öğrenci sayısı ile doğru orantılı bir şekilde artacak bina sayısı hem de öğrenciler için gerekli olan sosyal aktivite alanları için müsait olması büyük bir önem arz etmektedir. Öğrencilerin üniversite tercih aşamalarında üniversitelerin sosyal aktivite imkânlarını göz önünde bulundukları düşünülürse kampüs alanı önemi bir kat daha artmaktadır. Tüm binalarını tek bir kampüste toplayan ve öğrencilerine bu kampüs içerisinde bütün imkânları sağlayan üniversiteler diğer üniversitelere göre bir adım daha ileridedirler.

Üçüncü önemli madde 4,283 ortalama ile “*Eğitimin uygulama anlamında kalitesidir*”. Eğitimde tam olarak başarının elde edilebilmesi için teorik ve uygulamalı eğitimin iç içe verilmesi gerekir. Teorik eğitim uygulamalı eğitime göre verilmesi daha kolay bir eğitimidir. Ama bilim yuvaları olan üniversitelerde sadece teorik eğitimle yetinilmesi mümkün değildir. Teorik eğitimin yanında uygulamalı eğitimin verilebilmesi gerekir. Tabi üniversiteler bu uygulama eğitimini ne kadar kaliteli verirlerse öğrenciler tarafından o kadar talep edilirler. Dolayısıyla üniversitelerin uygulama alanında kalitesi, stratejik anlamda avantaj sağlamaktadır.

Yapılan değerlendirmelerden uzaktan eğitim faaliyetleri, Öğrenci kulüplerinin faaliyetleri ve uluslararası konferans faaliyetlerinin güçlü yönler açısından diğer maddelere nispeten daha az önemli olarak algılandığı görülmüştür.

Ankete katılan öğrencilerinin verdiği cevaplara göre SWOT analizinde olması gereken zayıf yönler önem dereceleri ile birlikte Tablo 3.4’de verilmiştir. Buna göre SWOT analizindeki zayıf yönlerin en önemli maddesi 4,070 ortalama ile “*Yabancı dil eğitiminin yetersizliğidir*”. Bilim evrensel bir olgu olduğundan evrensel anlamda bilim çalışmaları yapabilmek için yabancı dil olmazsa olmazdır. Bilimin yuvası olan üniversitelerde okuyan öğrenciler bilimi her boyutta görebilmeleri için yabancı dil sıkıntısı çekmemelidirler. Üniversiteler kendi bünyelerinde açtıkları yabancı diller yüksekokulları veya enstitüleri bu anlamda önemlidir fakat yeterli değildir. Üniversitelerin bu konudaki zayıf yönlerini çeşitli alternatif yollarla bertaraf etmeleri gerekmektedir.

Öğrencilere göre ikinci önem derecesi yüksek olan zayıf yön 4,030 ortalama ile “*Akademik personelin kadro yetersizliğidir*”. Genel olarak ülkemizdeki tüm kamu kurumlarında mevcut olan kadro yetersizliği sorunu eğitimde de en büyük sorundur. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin eğitimci eksikliğinden dolayı yeterli eğitimi

alamaması söz konusudur. Aynı şekilde üniversitelerde yeteri kadar akademik kadronun olmayışı üniversitelerdeki eğitim standartlarının belli bir seviyeye çıkartılamamasına neden olmaktadır. Gün geçtikçe artan üniversiteler İİBF'lerin akademik kadro konusunda yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Ülkemizin doğu bölgesinde var olan olumsuz yaşam standartları da akademik kadro konusunda üniversiteleri sıkıntıya sokmaktadır.

Eğitim konusunda en önemli kurum olan üniversitelerdeki bu zayıf yönlerin devletin çeşitli istihdam politikaları ile giderilmesi gerekmektedir.

Tablo 3.4: Zayıf Yönlerle İlgili Öğrencilerin Algısal Değerlendirmeleri

Faktör = Zayıf Yönler						
No	Başlık	Farklılık Analizi Sonucu		Ort.	Std. Sp.	Derece
		χ	Sig.			
Z1	Bulduğum fakültenin ülke genelinde sayı bakımından çokluğu	4,544	0,103	3,494	1,365	4
Z2	Belirli standartlara ulaşamamış mezun verme odaklı eğitim sistemi	7,092	0,029	3,468	1,344	5
Z3	Yeni bölümler açmak için bilimsel düzeyi yetersiz öğretim elemanlarının istihdamı	7,600	0,022	3,380	1,373	9
Z4	Mesleki uygulamanın gerektirdiği teorik eğitimin yetersizliği	5,391	0,068	3,333	1,374	11
Z5	Meslekle ilişkisiz dersler	4,602	0,100	3,129	1,546	12
Z6	Yönetimin yenilikleri takip etmemesi ve eski yöntemlere bağlılık	3,327	0,190	3,107	1,416	13
Z7	Üniversitenin sahip olduğu zayıf altyapı (yetersiz yurt imkânları ve uygunsuz yaşam koşulları gibi)	3,389	0,184	3,517	1,438	3
Z8	Sınırlı mali kaynaklar	2,075	0,354	3,466	1,332	6
Z9	Eğitim kadrosu ile öğrenciler arası kuşak çatışması	5,022	0,081	3,451	1,380	7
Z10	Eğitim kadrosunun yüksek iş yükü nedeniyle öğrencilere yeterli zaman ayıramaması	4,869	0,088	3,395	1,345	8
Z11	Eğitim kadrosunun sosyal statüsünde zayıflama	8,508	0,014	3,359	1,316	10
Z12	Eğitim kadrosunun aldığı düşük ücretler	3,102	0,212	3,065	1,380	14
Z13	Yabancı dilli eğitimin yetersizliği	4,100	0,129	3,660	1,436	1
Z14	Akademik personelin kadro yetersizliği	4,336	0,114	3,599	1,390	2
Zayıf yönlerle ilişkin genel ortalama				3,387		

Üçüncü önemli zayıf yön ise 4,001 ortalama ile “*Üniversitenin sahip olduğu zayıf altyapıdır (yetersiz yurt imkânları ve uygunsuz yaşam koşulları gibi)*”. Üniversite öğrencilerinin barınma konusunda destek gördükleri birim Gençlik ve Spor Bakanlığıdır. Mevcut KYK yurtlarının üniversitelere bağlı olmaması bu anlamda çeşitli aksaklıklara neden olabilmektedir. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi kampüs alanları dar olan üniversitelerde öğrenciler açısından bazı sıkıntılar doğabilmektedir. Barınma sorunu da bunlardan biridir. Üniversitelerde kampüs ve yurtların birbirlerine çok uzak olması, mevcut kampüs içerisinde öğrenci yurtlarının olmayışı veya kısıtlı miktarda olması üniversitelerin öğrenciler açısından zayıf noktalarından bir tanesidir. Özellikle öğrencilerin gidecekleri üniversitelerde barınma sorunu yaşayıp yaşamayacakları ilk düşündükleri şeydir. Dolayısıyla üniversiteler stratejik olarak düşünüp bu zayıf noktalarının giderilmesini sağlamalıdır.

Diğer konularda yapılan değerlendirmelere bakıldığında eğitim kadrosunun aldığı düşük ücretler, eski yönetmeliklere bağlılık ve meslekle ilişkisiz dersler maddelerinin öğrenciler tarafından diğer maddelere göre daha az önemli bulunmuştur.

Fırsatlar ve tehditler fakültelerin üniversite dışındaki faaliyetlerine yönelik ya da üniversite dışından fakülteye yönelik faaliyetlerin değerlendirilmesini esas alır. Yapılan analiz sonucunda Tablo 3.5’ den de anlaşılacağı üzere 4,070 ortalama ile “*Dünya’daki çeşitli üniversitelerle işbirliği yapma potansiyeli*” öğrenciler tarafından fakültelerin sahip olduğu en önemli fırsat olarak algılanmıştır. Bu algı göz ardı edilemeyecek kadar hassastır. Çünkü günümüzde söz sahibi büyük üniversitelerin uluslararası işbirliği programlarını (Erasmus, Mevlana) aktif olarak kullandıklarını görüyoruz. YÖK tarafından sağlanan imkân aslında bütün üniversiteler için bir zorunluluk olarak ortaya çıkmış bir fırsattır. Fakültelerin rekabet edebilme yeteneklerini sürekli olarak güncelleyebilmelerinin bu programlarla yakından ilgisi bulunduğu söylenebilir.

Tablo 3.5: Fırsatlarla İlgili Öğrencilerin Algısal Değerlendirmeleri

Faktör = Fırsatlar						
No	Başlık	Farklılık Analizi Sonucu		Ort.	Std. Sp.	Derece
		χ	Sig.			
F1	Yükseköğretimin uluslararasılaştırılması ve entegrasyonu çalışmaları	0,546	0,761	3,842	1,230	7
F2	Mesleki eğitimi çeşitlendirme imkânlarının çokluğu	3,079	0,214	3,979	1,063	4
F3	Toplumun yaşam boyu eğitime odaklanması	0,911	0,634	3,934	1,073	6
F4	Devletin bilimsel araştırmalara yönelik bütçe ayırma imkânı	7,567	0,023	4,001	1,127	3
F5	Yükseköğretim için bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler	11,235	0,004	4,030	1,158	2
F6	Uzaktan eğitimin ülke çapında yaygınlaşması	5,429	0,066	3,536	1,275	9
F7	İşverenlerin üniversite eğitimine pozitif katkıları	1,509	0,470	3,941	1,151	5
F8	Bölgenin kış ve inanç turizmine elverişli olması	10,648	0,005	3,766	1,256	8
F9	Dünya'daki çeşitli üniversitelerle işbirliği yapma potansiyeli	1,211	0,546	4,070	1,189	1
Fırsatlara ilişkin genel ortalama				3,900		

Uluslararası işbirliği üniversitelerin akademik personelinin de ufkunun genişlemesi-ne, alanla ilgili uluslararası saygınlığa sahip bilim adamları ile çalışma fırsatı sunması açısından da önemlidir. İşbirliği sadece değişim programlarıyla sınırlı kalmayarak çeşitli projeler, ortak uluslararası sempozyum/kongre/panel vb. organizasyonlarla da perçinlenmelidir. Üniversitelerin en önemli paydaşlarından olan öğrencilerin bu konuyu en önemli fırsat olarak değerlendirmesinin bir diğer boyutu da yurt dışına çıkma fırsatına kavuşmaları olarak da değerlendirilebilir.

Önem sıralamasında ikinci sırada (4,030) yer alan “*Yükseköğretim için bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler*” maddesi bilgi çağında olmamız dolayısıyla oldukça anlamlıdır. Üniversite öğrencilerinin bilgisayar teknolojilerini yoğun olarak kullandığı yaygın olarak bilinen bir gerçektir. Bunu fırsat olarak düşünmeleri de bu teknolojilerin gereksiz birçok süreci ortadan kaldıracığına olan inançlarında beslenmektedir. Örneğin üniversite

öğrencileri açısından; ders kayıt işlemlerini, öğrenci belgesi- transkript alma vb. işlemlerde gereksiz kırtasiyeciliğin ortadan kaldırılıp bilgisayar teknolojilerinin kullanılması görüşü ağır basmaktadır. Bilgisayar teknolojilerinin sadece bürokratik aşamaları kısaltmakla kalmayıp birçok alanda öğrenmeyi kolaylaştırıcı, bilgiye ulaşmayı kolaylaştırıcı, iletişimi basitleştiren ve yaygınlaştıran boyutlarının farkında olan üniversite öğrencileri bu hususu önem düzeyinde 2. sıraya taşımıştır. Bu noktada yükseköğrenim kurumlarına düşen bu teknolojileri yakından takip etmek ve bu takibi stratejik planlarında ön plana çıkarmak olacaktır.

Elde edilen veriler ışığında “*Devletin bilimsel araştırmalara yönelik bütçe ayırma imkânı*” maddesi 4,001 ortalaması ile önem sıralamasının üçüncü basamağında yer almıştır. Bu durum bize mali kaynakların gelişmede ve strateji belirlemede azımsanmayacak bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Bu pencereden bakıldığında esasında iki boyut ön plana çıkmaktadır. Birincisi, devletin bilimsel araştırmaları teşvik etmek için maddi ve manevi özendiricileri artırması gerekliliği ile ilgili iken ikinci boyut ise bu tarz teşvikler ve bunlara bağlı bütçelerden pay alınması üniversiteler arasında rekabet ortamının artırılması sonucu kalitenin yaygınlaştırılmasının sağlanacağına ilişkindir.

Üniversiteler için mali açıdan çok ciddi avantajlar sağlayan ve çalışanlara eğitim kolaylığı sağlayan uzaktan eğitim faaliyetleri öğrenciler için diğer maddelere nazaran önemli bir fırsat olarak değerlendirilmediği ve bölgenin turizm potansiyelinin de üniversiteler için ciddi bir fırsat olarak algılanmadığı söylenebilir. Bu da bize öğrencilerin değerlendirmelerini akademik perspektiften yaptığını söyleme fırsatı vermektedir.

Tablo 3.6: Tehditlerle İlgili Öğrencilerin Algısal Değerlendirmeleri

Faktör = Tehditler						
No	Başlık	Farklılık Analizi Sonucu		Ort.	Std.Sp.	Derece
		χ	Sig.			
T1	Ülke genelindeki üniversitelerin benzer fakülte sayısının fazlalığı	3,608	0,165	3,502	1,385	12
T2	Ulusal ekonominin zayıflığı	0,838	0,658	3,578	1,273	9
T3	Üniversiteleri denetleyen ve düzenleyen kurumların yetersizliği	4,321	0,115	3,595	1,277	8
T4	Eğitim, planlama, izleme ve meslek alanlarının oluşturulmasında devletin yetersizliği	1,284	0,526	3,561	1,284	10
T5	Gelişen uzmanlık alanlarına yönelik eğitim kadrolarının oluşturulamaması	0,508	0,776	3,626	1,255	4
T6	Ülkede üniversitelere yönelik hazırlanan mali mevzuatın kusurlu yapısı	3,403	0,182	3,612	1,190	6
T7	İşverenlerin yükseköğretime desteklerinin azalması	2,724	0,256	3,521	1,246	11
T8	Üniversite müfredatlarındaki sürekli değişiklikler	0,701	0,704	3,610	1,312	7
T9	Eğitimde kalite güvence sisteminin sembolik hale gelmesi	2,296	0,317	3,692	1,194	3
T10	Uygulamalı eğitim için ayrılan ödeneklerin teknolojik değişimlere uyum sağlayamaması	3,906	0,142	3,618	1,194	5
T11	Sivil toplum kuruluşlarının yetersizliği nedeniyle burs imkânlarının azlığı	2,544	0,280	3,703	1,319	2
T12	Şehirlerin sosyo-kültürel açıdan az gelişmişliği nedeniyle sosyal imkânlarının yetersizliği	1,120	0,571	3,867	1,289	1
Tehditlere ilişkin genel ortalama				3,624		

Genel olarak tehditlerle ilgili maddelere bakıldığında öğrencilerin fırsatlara göre daha duygusal değerlendirmelerde bulunduğu gözlenmiştir. Fırsatlarda olan akademik bakış tehditlerde yerini sosyal imkânlarla ve öğrenci açısından eğitimin ekonomik olarak desteklenmesine bırakmıştır.

Tablo 3,6'dan da anlaşılacağı üzere Erzurum ve Kars şehirlerindeki sosyal ve kültürel ortamın az gelişmişliği üniversite öğrencileri açısından en büyük tehdit olarak nitelendirilmiştir. Üniversitelerin kültürel çeşitliliğin had safhada olduğu kurumlar olması gerektiği algısı öğrencilerin bu kaygılarını pek de yanlış olmadığını göstermektedir. Zira araştırmamızın konusunu oluşturan üç üniversite bünyesinde Türkiye'nin pek çok şehirden öğrenciler bulunmaktadır. Kültürlerini okudukları üniversitenin bulunduğu şehrin kültürleri ile kıyaslamaları kadar doğal bir şey yoktur. Bu noktada benzeşmeleri etkileşime girmeleri kaçınılmaz olacaktır. Sağlıklı düşünen ve üretkenlik yolunda ilerleyen genç dimağların eğitimleriyle paralel bir takım sosyal imkânlara ihtiyacı vardır. Bu imkânlar çok geniş bir yelpazeye sahiptir. Öğrencilerin sportif faaliyetleri için kurulması gereken spor komplekslerinden tutunda üniversitenin bulunduğu şehrin vatandaşlarının öğrencilere bakış açısına varıncaya kadar birçok husus bu bağlamda düşünülebilir. Öğrencilerin bu kaygılarını gidermek anlamında yerel yönetimlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla ve şehrin kanaat önderleriyle üniversitelerin işbirliği içerisinde olmaları gerekmektedir.

Tehditlere yönelik önem sıralamasının ikinci basamağında '*sivil toplum kuruluşlarının yetersizliği nedeniyle burs imkânlarının azlığı*' yer almaktadır. Üniversite öğrencileri bunun önemli bir tehdit algılamaktadır. Bu tarz burs beklentilerinin sivil toplum kuruluşlarından beklenmesi bölge açısından şaşırtıcı olsa gerek. Zira sivil toplum kuruluşu bakımından ve etkinlik düzeyleri bakımından en zayıf nokta olarak Erzurum - Kars bölgesi düşünülebilir. Üniversite yönetimleri stratejik planlarını hazırlarken bölgedeki bu dezavantajlı durumun farkında olmalı ve bu durumu giderebilecek aktörleri bularak stratejik işbirliği yapması gerekmektedir. Ülkemizde bulunan bazı gelişmiş üniversiteler eğitim verdikleri alanla doğrudan ilişkili şirketlerden burs temin etme konusunda oldukça başarılıdır. Bu şekilde kazan-kazan felsefesinde olduğu gibi hem burs veren şirketler kendilerine kalifiye eleman temin etme noktasında daha az sıkıntı çekecektir. Hem de üniversiteler burs imkânlarıyla öğrencilerini desteklemiş olacaktır.

Eğitimde kalite güvence sisteminin sembolik hale gelmesi konusu da örnekleme bu- luna öğrenciler tarafından önem düzeyleri sıralamasında üçüncü sırada bulunmaktadır. Buda güvence sistemlerinin yeteri kadar öğrencileri tatmin etmediği fikrini uyandırıyor. Toplam kalite faaliyetleri kapsamında yapılan iyileştirmelere öğrencilerin katılımın artırılması bu tehdidi minimize edecektir. Bu konularda alınan kararların daha kolay benimsenmesi ve içselleştirilmesi sağlanabilir. Üniversiteler strateji belirlerken öğrencilerini bu tarz sistemlerin gerekliliğine inandırmalı ve öğrencilerin denetimi ve geribildirimleriyle sembolik olmaktan kurtarmalıdır.

Ülke genelinde üniversitelerin yaygınlaşması ve bununda İ.İ.B.F üzerinden yürütülmesi öğrenciler açısından diğer maddelere göre daha az tehditkâr görülmesi de analizden elde edilen şaşırtıcı sonuçlardan biridir. Bu bağlamda öğrencilerin bu artışları nitelik olarak önemsemediğini daha çok nicelik olarak değerlendirdiği söylenebilir. Bir başka ifadeyle İ.İ.B.F' lerin sayıca çokluğundan ziyade buralarda verilen eğitimin rekabet edebi-

lirliği ve çeşitli sınavlarda ki (Kpss-Kurum Sınavları-Ales-Dil Sınavları) başarıları daha çok önemsenmektedir.

Sonuç

İktisadi ve İdari Bilimler fakültelerinin sürdürülebilir rekabet avantajı kazanabilmelerinin yolu stratejik bakış açısından geçmektedir. Günümüzde fakültelerin rekabetçi ortamda geleceklerini koruyabilmeleri adına stratejik planlamalar hazırlamaları bir zorunluluktur. Bilime ve teknolojik gelişmelere yön veren ve öncülük eden üniversitelerin gelişi güzel ve plansız hareket etmesi de beklenemez. Bu bakımdan paydaşların görüşlerinin alınarak hazırlanan stratejik planlamalar sayesinde geleceğe yönelik daha somut adımların atılması mümkün olacaktır.

Bu çalışma ile İİBF'ler için hazırlanacak stratejik planlamaların temelini oluşturacak mevcut durum analizinin yapılmasına imkan sağlayacak kriterler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kriterler yoluyla önemli sonuçlara ulaşılmıştır. Genel olarak birkaç unsur açısından değerlendirme yapıldığında İİBF'lerin gelecekte fırsatları değerlendirebilme ve yeni fırsatlar oluşturabilmeleri adına yenilikçi bir bakış açısına ihtiyaçları bulunmaktadır. Yenilikçiliği destekleyecek en önemli alt yapı ise akademik çalışmaların yoğunluğunu oluşturan yüksek lisans ve doktora programlarının varlığı ile sağlanacaktır. Bu konu İİBF'lerin güçlü yönler oluşturabilmesi açısından öncelikli bir yere sahiptir. Diğer taraftan ülkede akademisyenlik mesleği son yıllarda popülerliği artan bir istihdam unsuru haline gelmiştir. Aynı şekilde yüksek lisans ve doktora programları öğrencilerin bu mesleği edinebilmesi yönünden de fırsatlar oluşturabilmektedir. Güçlü yönler açısından öğrencilerin üniversiteye bakış açısında yaşam alanı olarak kampüsler önemli bir yer tutmaktadır.

İİBF'lerin uygulamaya dönük eğitim müfredatına ihtiyaçlarının olduğu ve yabancı dilin günümüzde büyük bir ihtiyaç olmasından kaynaklı yabancı dil müfredatının olmazsa olmaz olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Hazırlanan müfredatları layıkıyla yürütecek nitelikli akademisyenlerin varlığı uzun vadede öğrenci kitlesinin tatmin düzeyini belirleyen önemli unsurlardandır.

İİBF'lerin dünyadan kopuk vaziyette kapalı bir sistem anlayışı ile hareket etmesi de mümkün değildir. Bu anlamda dünyada önde gelen üniversitelerle işbirliği oluşturabilme potansiyeline sahip olması yeni fırsatların oluşmasına vesile olacaktır.

Üniversitelerin buldukları şehrin sosyo-kültürel yapısına rağmen hizmet üretmesi ciddi çelişkiler meydana getirecektir. Sosyo-kültürel yapının üniversitelerin hizmet üretiminde tehdit unsuru oluşturmaması açısından şehrin sivil toplum örgütleri ile ve halkla iyi ilişkiler geliştirerek katkı sağlaması büyük önem taşımaktadır.

SWOT analizi çerçevesinde oluşturulan bu kriterlerin dinamik bir yapıya sahip olduğu da unutulmamalıdır. Artık fakülteler üniversitelerinin parçaları olmanın yanında üniversitelerini sırtlanacak birimler öngörüsü ile çalışmalarında çok daha geniş perspek-

tifle hareket etmeleri gerektiği bu çalışmanın diğer bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yapılan bu araştırma sonucunda öğrencilerin fakültelerinin iç çevresine ve dış çevresine duyarsız olmadığı kanısına da varılmıştır.

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmanın da belirli sınırlılıkları ve eksiklikleri bulunmaktadır. Öncelikle bu çalışma yalnız üç üniversiteden toplanan verilerle yapılmıştır. Daha çok sayıda üniversiteden öğrencilerle bu çalışmanın farklı perspektifler ortaya koyabilmesi muhtemeldir. Ayrıca öğrencilerin algıları ile oluşturulmaya çalışılan kriterler konusunda fakültelerin diğer paydaşlarının da fikirlerinin alınması araştırmanın genellik kazanabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Bakar, R. (2008). Emniyet Teşkilatında Stratejik Yönetim ve Planlama; Afyon İl Güvenlik Planlaması Örneği. (Y.Lisans Tezi). Ankara: Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- Barca, M. (2015). Stratejik Yönetim - Geliştirme, Uygulama ve Kontrol - SNobel Akademik Yayıncılık.
- Cebecioğlu, C. (2006). SWOT Analizi ve Bir İşletme Üzerine Uygulama. (Y.Lisans Tezi). Gebze: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, C. ve Yılmaz, M.K. (2010). "Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi". Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(1), ss.69-88.
- Diñer, Ö. (1998). Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.
- Gürer, H. (2006). "Stratejik Planlamanın Temelleri ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanmasına Yönelik Öneriler". Sayıştay Dergisi, Sayı: 63 syf.91-104.
- Gürses, A. (2010). "Stratejik Geliştirme Süreci ve Değerlendirme". Stratejik Yönetim Dergisi, Kasım - Aralık ss.5-6.
- Houben, G., Lenie, K. & Vanhoof, K. (1999). "A knowledge-based SWOT-analysis system as an instrument for strategic planning in small and medium sized enterprises". Decision Support Systems, 26 pp.125-135.
- Kırılmaz, M. (2013). "Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim: İçişleri Bakanlığı Örneği". Türk İdare Dergisi, Sayı 477.
- Kırılmaz, M. (2014). "Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Yönetimin İçselleştirilmesi Sorunu: Stratejik Plan Model Önerisi". Türk İdare Dergisi, Sayı 478.
- Nunnally, J. (1978). Psychometric Theory. New York: McGrawHill.

Odabaş, Ç. (2004). "Stratejik Yönetim ve E-Devlet". Sayıştay Dergisi, (Ekim-Aralık) ss.83-91.

Saran, U. (2004). Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma. Ankara: Atlas Yayınları.

Uçar, D. ve Doğru, A.Ö. (2005). CBS Projelerinin Stratejik Planlaması ve SWOT Analizinin Yeri. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 28 Mart - 1 Nisan.

Ülgen, H. ve Mirze, S.K. (2013). İşletmelerde Stratejik Yönetim. İstanbul: Beta.